

Sprawozdanie z Warsztatów „Procedury kanoniczne w przypadku wykorzystania seksualnego osób małoletnich” Warszawa, 27 – 28 stycznia 2017

Centrum Ochrony Dziecka jako międzywydziałowa jednostka Akademii Ignatianum w Krakowie zorganizowała w dniach 27-28 stycznia 2017 roku warsztaty szkoleniowe dotyczące procedur kanonicznych w przypadku wykorzystania seksualnego osób małoletnich. Spotkanie odbyło się w budynkach byłego Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Warszawskiej przy ul. Dewajtis 3 w Warszawie. W spotkaniu w charakterze prelegentów wystąpili o. prof. Robert Geisinger S.J., promotor sprawiedliwości Kongregacji Nauki Wiary, i ks. dr Krzysztof Cisek, pracownik tejże Kongregacji. Warto zaznaczyć, że spotkanie miało charakter warsztatowy, prelegenci omawiali poszczególne kwestie związane z założoną tematyką, ale na każdym etapie wystąpień można było aktywnie uczestniczyć w prowadzonych pracach, zadawać pytania i poruszać dodatkowe kwestie. Trudno również wyróżnić wystąpienia prelegentów, gdyż wzajemnie się uzupełniali i solidarnie tłumaczyli pewne kontrowersje wobec problemów, które rodzą się w trakcie postępowania w przypadkach, gdy duchowny okaże się domniemanym sprawcą przestępstwa *contra mores*.

Sama nazwa warsztatów ograniczyła rozważania do kilku kwestii i koncentrowała uwagę uczestników na przestępstwach przeciwko obyczajom:

- 1° przestępstwo przeciw szóstemu przykazaniu Dekalogu, popełnione przez duchownego z nieletnim poniżej osiemnastego roku życia; w tym numerze zrównana jest z nieletnim osoba, która trwale jest niezdolna posługiwać się rozumem;
- 2° nabywanie, przechowywanie lub rozpowszechnianie w celach lubieżnych materiałów pornograficznych, przedstawiających nieletnich poniżej czternastego roku życia, przez duchownego – w jakikolwiek sposób i za pomocą jakiegokolwiek urządzenia (por. SST, art. 6).

Warsztaty otworzył O. Adam Żak S.J. – koordynator ds. ochrony dzieci i młodzieży przy Konferencji Episkopatu Polski, a spotkanie rozpoczęło się od modlitwy poprowadzonej przez Prymasa Polski abp. Wojciecha Polaka. Następnie prelegenci rozpoczęli swoje rozważania od wytłumaczenia charakteru przestępstw, zwracając uwagę na nieprawidłowe tłumaczenie w wersji polskiej natury przestępstwa popełnionego przez duchownego z osobą, która nie tyle trwale jest niezdolna posługiwać się rozumem, co – i to bardziej oddaje *mens legislatoris* – ma niepełne używanie rozumu. Prelegenci zwrócili uwagę, że taka sytuacja nie musi być wywołana trwałą chorobą lub upośledzeniem, ale również innymi okolicznościami, w których osoba nie jest w stanie prawidłowo rozeznaczyć swoich czynów. Przestępstwo duchownego polega więc w tym przypadku na wykorzystaniu sytuacji osoby, w której się znalazła i dopuszczenia się z nią czynu przestępczego.

W dalszej części spotkania prelegenci tłumaczyli kanoniczny sposób postępowania w przypadku wskazanych przestępstw. Prelegenci zwrócili uwagę na poszczególne etapy procedury kanonicznej, od momentu, gdy ordynariusz posiędzie prawdopodobną wiadomość o popełnionym przestępstwie, aż do ostatecznej decyzji w tej sprawie, wydanej czy to na drodze administracyjnej czy na drodze sądowej. W tej części na uznanie zasługiwało praktyczne podejście do zarysowanego problemu, gdyż należy wziąć pod uwagę, że wypowiadali się ludzie, którzy na co dzień są pracownikami Kongregacji i mają odpowiednie doświadczenie w poruszanych kwestiach. Sprawozdanie nie jest miejscem, aby omawiać procedurę, która zawarta jest w Kodeksie Prawa Kanonicznego, jak i w dokumentach, zarówno Stolicy Apostolskiej, jak i Konferencji Episkopatu Polski. Ludzie, którzy zajmują się wskazanymi przypadkami muszą ją znać, ale warto wspomnieć – i w tym punkcie zarówno prelegenci, jak i uczestnicy spotkania byli zgodni – na pewne problemy związane ze stosowaniem procedury kanonicznej, szczególnie w kwestiach domniemania niewinności, środków zapobiegawczych, czasu trwania dochodzenia wstępnego czy też wysokości kar. Wszystkie te kwestie, oprócz domniemania niewinności, które nie podlega żadnej dyskusji, są traktowane indywidualnie i ordynariusz musi zwrócić baczną uwagę na charakter przestępstwa, jego rozgłos, czas trwania i inne okoliczności, aby zareagować właściwie i odpowiednio do wskazanych czynników.

Jako uczestnik warsztatów pragnę podkreślić, że stały się one cennym doświadczeniem i niewątpliwie przyczyniły się do poszerze-

nia wiedzy w zakresie, który dotyczy delikatnej materii przestępstw przeciw obyczajowości. Możliwość dyskusji i kularowe spotkania w mniejszych grupach były nieocenionym źródłem poznania wskazanej problematyki. Na koniec pragnę wyrazić nadzieję, że wiedza w tym zakresie i określona procedura będą jak najrzadziej wykorzystane, czyli że wskazanych przypadków wykorzystania seksualnego będzie jak najmniej lub nie było wcale.

Ks. Michał Wieczorek